

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

FRIGGA

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 13 APRIL 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

VÅR FÖRSTA GRAFISKA VÅRSALONG.

GRAFISKA SÄLLSKAPET ÄR EN helt ny sammanslutning af våra unga grafiska konstnärer. Förra året hade dess medlemmar en utställning, hvari äfven ingingo internationella element och med äldre och nyare grafik i behaglig omväxling. Nu framträder sällskapet med sin första egna "salong", anordnad i Konstföreningens lokal, och det är meningen att sedermera återkomma årligen, hvilket kan vara nog så nyttigt för en stor del af Stockholmspubliken, som, då det gäller mera ideella intressen,

emellertid som ett par mästerverk, från hvilka åskådaren går med känslan af en stark upplevelse.

Bland de unga möter ett antal ypperliga förmågor såsom Gabriel Burmeister, hvars litografier äga en insmickrande mjukhet och stark dekorativ hållning, Ernst Hällgren, som i sina linjeetsningar når fram till en nästan monumental landskapskonst, och Johansson-Thor, Hjalmar Strååt m. fl., hvilka i skymningsbelysta gårdsinteriörer, stadsvyer och arkitekturframställningar ådagalägga en liffull och skiftande framställningskonst i olika

behöfver ofta upprepade väckelser.

Det första intrycket af 1913 års grafiska vårsalong är att där finns ett ganska godt tillflöde af ungdomlig kraft och känsla och att närvaron af två sådana etsnålens stormästare som Anders Zorn och Carl Larsson ingalunda gör våld på de öfrigas talangfulla alstring. Den föres "Dans" och den senares själfporträtt framstå

arter af grafisk teknik. — Eva Béves originalsnitt ge bud om en djup och säregen begåfning, liksom har Siri Derkert att uppvisa ett par alster på samma område, som dock lida af artistens sträfvan att nå längre än hon förmår. Därför verkar hennes Salome, trots kompositionens dristiga fart, ej så litet akrobatik. Siri Magnus' träsnitt äga en gammaldags solid linjernas

1. Ernst Hällgren: Kvarnen. Linjeetsning. 2. Hjalmar Strååt: Gammal södergård, Aqvafint. 3. Ragnhild Nor-

densten: Tallar på berget. Linjeetsning. 4. Gabriel Burmeister: Tysnadens land. Litografi. A. Blomberg foto.

Johansson-Thor: Gården. Linjeetsning.

sluktur, som gör ögat godt, men de ha på samma gång en modern anstrykning i sin säkra, lugna teknik.

Ragnhild Nordensten för en kraftig nål och hennes "Tallar på berget" är ett godt arbete, fast jag vågar tro att helhetsintrycket skulle ha vunnit på en mindre raspig luft. Bland de kvinnliga artisterna fångslar också Gerda Nordling uppmärksamheten med några linjeetsningar, som vittna om en fin begåfning, stadd i lofvande utveckling.

Men för att återkomma till de manliga artisterna, så böra Torsten Schonberg och Eigil Schwab markeras som ett par solida etsare — isynnerhet göra sig deras porträtt starkt gällande, präglade som de äro af personligt lif och utan allt tekniskt konstnärande för att nå ovanliga effekter. En artist som däremot inte drar sig för att irritera åskådarens synnerver och räcka lång näsa åt hans sunda uppfattning är Emil Zoir, hvars etsningar förbluffa genom sin bisarra hållning. Virtuositet är det måhända, men själf full bildframställning — nej!

Flera andra af de medverkande konstnärerna skulle däremot vara förtjänta att omtalas med beröm, men spalten är slut och vi få inskränka oss att anbefalla den intressanta utställningen i dess helhet hos det konstälskande Stockholm.

E. H-N.

Gerda Nordling: Gula längan. Linjeetsning.

Kyrkliga förhållanden och önskemål i Öfre Norrland.

För Idun af BISKOP O. BERGQVIST.

TROTS DEN ENERGISKE HERNÖSANDSBISKOPEN MARTIN Johanssons kraftfulla ledning af det gamla Norrlandsstiftet hälsades det i initierade kretsar med stor glädje, att en delning kom till stånd, så att numera Öfre Norrland utgör ett särskildt stift med residens i Luleå. Det säregna skaplynnat hos befolkningen i dessa nejder och de ofantliga afstånden i ödevidderna ha gjort det till en tvingande nödvändighet, att en kyrklig enhetspunkt bragtes närmare fjälllandet. Då ändå de kyrkliga förhållandena i Öfre Norrland äro jämförelsevis främmande för det öfriga Sverige, ha vi satt oss i förbindelse med den mycket dugande och allmänt aktade chefen för Luleå stift, dr O. Bergqvist, hvilken också härnadan uttalat sig om det nya stiftets nutid och närmaste framtid.

DE SENASTE ÅRTIONDENA HA varit en tid af enastående utveckling för Öfre Norrland. Dess rika naturtillgångar, som genom öppnade kommunikationsleder och industriell företagsamhet börjat framdragas ur sina tusenåriga gömmor, ha i ett slag gjort denna landsända till ett rikt och lofvande framtidsland. Nu är den allmänna uppmärksamheten riktad ditupp och man räknar och kalkylerar med Öfre Norrlands materiella framtidsmöjligheter icke blott på industriens utan äfven på jordbrukets område, allt under det man årligen inhöstar tiotals miljoner ur dess skogar och berg.

Med detta materiella uppsving kan den andliga odlingens framsteg icke mäta sig, om än aktingsvärda ansträngningar gjorts äfven för dess tillgodoseende. Det vill i allmänhet ställa sig så att den andliga utvecklingen kommer en eller annan hästlängd efter den materiella, ehuru de båda borde hålla fullt jämna steg med hvarandra. Orsaken härtil ligger oftast i bristande materiella resurser för de andligt kulturella krafvens fyllande.

Hvad nu speciellt angår de kyrkliga förhållandena i Öfre Norrland, kan man emellertid säga, att de befinna sig i en löftesrik utveckling. En ny epok inleddes på det kyrkliga området, då Västerbottens och Norrbottens län från och med år 1904 afskildes från Hernösands stift och gjordes till ett eget biskopsdöme. Därigenom bereddes möjlighet till en effektivare kyrklig ledning inom Öfre Norrland. Visserligen har det nybildade Luleå stift i och för sig en enorm utsträckning, ity att det omfattar icke mindre än omkring 1,627 kvadratmil eller något mer än en tredjedel af Sveriges hela ytvidd, men det var i alla händelser ett afsevärdt framsteg, då detta område fick sin egen stiftsstyrelse, hvilken gifvelvis lättare kan handhafva de kyrkliga angelägenheterna däruppe, än när dessa skulle skötas från det aflägsna Hernösand.

Den kyrkliga indelningen i Luleå

stift utmärkes af stora och vidsträckta, delvis äfven folkrika församlingar. Inom lappmarkerna ha de flesta församlingar en utsträckning som små konungariket. Sålunda mäter Jockmock 193 kv. mil, Gällivara 169 kv. mil o. s. v. Kyrkorna i dessa trakter ligga alltså icke lika tätt som i södra och mellersta Sverige, där man ofta från en punkt kan se flera stycken. Det finnes åtskilliga präster i Lappland, som ha mer än 10 mil till sin närmaste granpräst. För en sydsvensk präst skulle det nog kännas litet egendomligt, om han plötsligt blefve försatt i en sådan situation.

Det är gifvet, att i dessa vidsträckta församlingar kyrkobesöken måste bli oregelbundna. De som bo nära kyrkan kunna ju, om de så önska, söndagligen besöka gudstjänsten. Men de som ha flere mil dit — ända till 10 och därutöver — bli naturligtvis icke i tillfälle därtill. Dessa besöka kyrkan hufvudsakligen endast då det hålles s. k. kyrkhelg. Men vid sådana tillfällen komma de tillstädes från alla håll och kanter, så att templet blir till trängsel fullsatt. Under kyrkhelgen bor folket i sina kyrkstugor, hvilka uppförts för att tjäna som hem vid kyrkobesöken, hvar och en för sina ägare. Däremellan stå dessa stugor obebodda.

Vid kyrkhelgerna framträder det kyrkliga lifvet i sin fulla kraft. Särskildt i de större församlingarna taga ifrågavarande kyrkliga högtider imponerande dimensioner. Det gör ett oförgäligt intryck att se de tätt packade skarorna af andaktsstämda åhörare och att lyssna till den mäktigt tonande psalmsången, som i väldiga vågor stiger upp mot tempelhalvfen. Vid kyrkhelgerna hålles vanligen ett flertal gudstjänster, äfvensom nattvardsgång m. m.

Hvad det inre kyrkliga tillståndet angår, är det rätt olika inom skilda delar af stiftet. Inom Västerbottens län råder i stort sedt en gammaldags kyrklig anda. Folket är med kärlek och vördnad fäst vid kyrka och gudstjänst. Detsamma gäller äf-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 6.50	Helt år.....	Kr. 8.—
Halft år.....	» 3.50	Halft år.....	» 4.25
Kvartal.....	» 1.75	Kvartal.....	» 2.25
Lösnr.....	» 0.12	Lösnr.....	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästern Samuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 10-4.	Kl. 9-6.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47.
Kl. 11-1.	Kl. 9-6.
Verkst. direktören kl. 11-1.	Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
30 öre å textsida.	
20 % förhöjning å särskild begärd plats.	

VÅRSÅNG.

FJARRAN FRÅN MIG, ÄLSKADE,
blommar Din kind,
fångar Din blick ljuset af våren, som
sliger.

Fjärran från mig föres af himmelens
vind
doften af frön, dem solen till fruktbar-
het viger,
fjärran från mig, älskade, glider Din
dag
nu som en sky, hän öfver tindrande
ängar,
fjärran från mig hör Du en tonande,
vag
ton från mitt blods vårliga, darrande
strängar.

Fjärran från Dig, älskade, brinner min
famn
eldig och varm; hemlandets gyllene
liljor
bli i min hand svärd för Ditt älskade
namn
smidda till kamp, härdade hårda till
viljor.
Fjärran från Dig, landsflyktig, bär jag
mitt lif
liksom en hjälm, örvingad, krönt af
Din ungdom,
fjärran från Dig, älskade, går jag till
strid
solig af kraft, fylld af mitt väsendes
mandom.

Fjärran från mig, älskade, skåda Du
får
hafvet som ler, lindar sin arm omkring
jorden,
fjärran från mig födes ur knoppande
snår
lif invid lif — blomningens stund snart
är vorden.
Fjärran från mig bringas mitt bud till
Din famn,
flyr som en sky bort öfver tindrande
ängar,
fjärran från mig, hän mot Ditt älskade
namn,
tonar på nytt hymnen från brusande
strängar!
GÖSTA ADRIAN-NILSSON.

inom Ofre Norrland ingen prästbrist i för-
hållande till där befintliga tjänster trots det
nordliga läget.

För öfrigt finnas inom stiftet en hel del
andra kyrkliga önskemål, af hvilka de
flesta torde få anses gemensamma för hela
svenska kyrkan såsom t. ex. behofvet af en
ordnad kyrklig diakoni, önskvärdheten af en
lifaktigare och kraftigare medverkan från
församlingarnas lekmannaelement till upp-
väckande af kyrkligt församlingssinne och
ett sundt kristligt lif etc.

Arbetet på en kraftig kyrklig utveckling
är ingalunda den minst viktiga angelägen-
heten för Ofre Norrland och dess befolkning.
I viss mån är det äfven en rent fosterländsk
angelägenhet med hänsyn till den finskta-
lande befolkningen vid östra gränsen. Kyr-
kans målsmän våga därför hoppas på stats-
makternas och allmänhetens fortsatta in-
tresse och understöd i sitt arbete för den
kyrkliga organisationens förbättring och det
kyrkliga livets höjande.

Konturer från kvinnorörel-
sen i Italien.

För Idun af HERMAN GUMMERUS.

(Forts. o. slut.)

ETT GAMMALT HUS VID VIA
del Pellegrino i hjärtat af det
medeltida Rom, nära Campo
de' Fiori, bor profes-
sora Teresa Labriola
med sin mor och sin bror. Intet talar
här om societetsdamens luxuösa lif, allt
om allvar och arbete. En mörk trappa,
några små, enkelt möblerade rum, en trång
studiekammare, ett skrifbord belastadt med
papper och böcker. Men den unga dam, som
med sydändsk liflighet skyndar mig till mö-
tes, hon har, tyckes det, föga eller intet med
dammiga luntor att göra. Ett fint skuret an-
sikte, vackra ögon, en elegant promenad-
kostym, en förljusande haft på en rikedom
af mörka lockar — hon har just kommit hem
från universitetet — en liten, men omiskän-
nelig skymt af koketteri — se där det första
intrycket.

Teresa Labriola är dotter till den berömde
sociologen och politikern Antonio Labriola.
Hon har redan bakom sig en glänsande ve-
tenskaplig verksamhet. Med okuflig energi
har hon kämpat sig fram på den svåra vä-
gen till Parnassen, dubbelt svår för en
kvinna, som har ett öfvervinna sekelgamla
fördomar. Hon bekläder nu en juridisk läro-
stol vid Roms universitet. Men vid sidan af
sin vetenskapliga verksamhet har hon med
ungdomlig hänförelse deltagit i kampen för
kvinnans frigörelse. För den feministiska
rörelsen i Italien är hon ett outhärligt juri-
diskt orakel. I talrika arbeten och tidskrifts-
uppsatser har hon behandlat olika frågor rö-
rande kvinnans rättsliga ställning och är en
af dem, som mest bidragit till att förbereda
allmänna meningerna för kommande reformer.
Såsom ordförande för "l'Associazione per la
donna" är hon en af ledarna för suffraget-
ternas vänstra flygel. Alldeles särskildt in-
tresserar hon sig för de arbetande kvinno-
nas ställning, däri en trogen lärjunge af sin
fader.

Teresa Labriolas intryck af debatten i
kammaren var detsamma som markisinnan
Luciferos: det kunde bäst sammanfattas med
ordstäfvet "lofven är ärlig, men hållen be-

Teresa Labriola.

ven i allmänhet om de norrbottniska kust-
socknarna. Däremot är den kyrkliga andan
svagare i församlingarna inåt landet; och
vid industri- och stationssamhällena torde
större delen af befolkningen få anses som
kyrkligt indifferent och till någon del t. o. m.
rent kyrkofientlig.

Det kyrkliga partiväsendet har i
Ofre Norrland icke fått någon större utbred-
ning. Visserligen finnas frikyrkliga samman-
slutningar af olika slag här och hvar i stif-
tet, särskildt i Norrbotten, men dels är an-
slutningen till desamma rätt begränsad, dels
äro målsmännen för dessa sammanslutningar
mycket fridsamma i sin verksamhet.

Inom de finsktalande församlingarna är
den s. k. læstadianismen förhärskande.
Denna rörelse, som väl understundom upp-
träder ganska kärft mot kyrkan, har dock
icke på någon punkt brutit med henne. Det
argaste partisinet är att finna hos de s. k.
gammalseparatisterna, men denna sekt synes
vara stadd i utdöende.

Inom ett stift sådant som Luleå, där ny-
daningen ännu pågår, finnas naturligtvis en
mängd kyrkliga önskemål, icke minst
på organisationsarbetets område. De präster-
terliga krafterna äro otillräckliga för att
nöjaktigt kunna tillgodose själavården bland
stiftets befolkning, hvilken uppgår till
omkr. 320,000 människor, kringspidd på en
yta af mer än 1,600 kv. mil. Stiftet är f. n.
indeladt i 47 pastorat med tillhörande 8 ka-
PELLFÖRSAMLINGAR. Prästernas antal uppgår
till något öfver 100, däraf 47 kyrkoherdar
samt 30 komministrar och kapellpredikanter.
De öfriga äro e. o. prästmän.

Det viktigaste önskemålet är att få de
stora församlingarna delade och de präster-
liga krafterna ökade. Åtskilligt är häruti-
nan redan gjordt under de senare åren.
Sålunda har Piteå landsförsamling (med
20,000 människor) delats i 3 pastorat, hvilken
delning träder i kraft så snart kyrkór upp-
förs, och Töre pastorat har utbrutits från
Nederkalix. Vidare föreliggande förslag om
delning af Skellefteå församling (med 24,000
människor) i fyra pastorat samt om bildande
af ett nytt pastorat vid Hörnefors utaf de-
lar af Nordmaling och Umeå landsförsam-
ling, äfvensom om utbrytande af nordvästra
delen af Pajala till en kapellförsamling med
kyrkplats i Junosando. Alla dessa förslag
äro beroende på K. M:s pröfning och vän-
tas snart afgjorda.

Inom Jukkasjärvi pastorat ha de kyrkliga
förhållandena ordnats så, att kyrkoherden
öfverflyttats från Vittangi till Kiruna gruf-
samhälle, där en ny ställig kyrka uppförts,
och en särskild kapellförsamling har bildats
i Vittangi. Denna nya organisation trädde i
kraft den 1 jan. 1913. Flere andra kyrkliga
nybildningar äro äfven i görningen. Åtta
nya komministraturer och sju e. o. präster-
liga beställningar ha jämväl tillkommit, se-
dan Luleå stift bildades. Allt detta är dock
att betrakta endast som en begynnelse till
det organisationsarbete, som kräves, in-
nan förhållandena kunna betraktas som nå-
gorlunda tillfredsställande.

Ett önskemål, särskildt med hänsyn till
den prästerliga befordringen, vore stifts-
bandets upphäfvande. Då de e. o. präster-
nas antal inom stiftet är för stort i förhål-
lande till befordringsmöjligheterna, är gifvet,
att det hart när är ett livsvillkor att befor-
dringsrätten vidgas utöfver de två norrländ-
ska stiftet. I någon liten mån har dock en
dörr till andra stift öppnats genom den nya
prästvalsagen. Egendomligt nog råder

ÖFVERROCKAR

till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder
fläckiga nedsmutsade öfverrock för kemisk
tvätt och prässning till **Orgryte Kemiska Tvätt-
& Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvä-
nad öfver det goda resultatet.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni
vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt Kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

svärlig". Från den politiska propagandan gick samtalet dock snart öfver på professorssans specialområde: de juridiska frågorna.

— Är den italienska kvinnans sociala ställning verkligen så undertryckt som man gör gällande? frågade jag.

— Faktiskt kanske icke, ty seden bidrar i någon mån att mildra lagens obilligheter. Men tager man endast de skrifna paragraferna i betraktande, befinner sig vår lagstiftning verkligen på en medeltida ståndpunkt. — Och nu följde ett litet improviserad föredrag. Juristen och den öfvade talarinnan förnekade sig icke. Det var klarhet och reda i framställningen, trots att tankarna tycktes jaga hvarandra och orden strömmade fram med fenomenal hastighet.

Det är, sade den lärda unga damen, främst på det ekonomiska området orättvisan ligger. Hustrun är ekonomiskt taget en omyndig varelse. Utan mannens tillåtelse kan hon icke afsluta någon affär, icke förfoga öfver något kapital, icke inför domstol bevaka någon fordran, o. s. v. Denna bestämmelse gör lagens stadganden om att hustrun kan fritt förfoga öfver all sin i boet medförda egendom, som icke ingår i hemgiften, fullkomligt illusorisk. Så har hon t. ex. rätt att förfoga öfver hvad hon själf förljånar, men gör hon besparingar och insätter hon dem i en bank, förlorar hon rätten att disponera öfver dem utan mannens auktorisation!

Det är på upphäfvandet af denna ökända lagbestämmelse om mannens auktorisation — § 134 i Codice civile — som man nu koncentrerar ansträngningarna. Kvinnokongressen i Rom år 1908 antog enhälligt en resolution i denna riktning. Nu har den exekutiva kommittén för Consiglio Nazionale delle donne italiane tillsändt hvarje deputerad och hvarje senator ett cirkulär, hvare ett nytt yrkande om upphäfvandet af ifrågavarande paragraf framställes.

Med en viss stolthet läste Teresa Labriola upp för mig förteckningen på cirkulärets undertecknare: idel högaristokratiska eller politiskt betydande namn, bl. a. en dotter till själfva Giolitti!

Resultatet af denna hänvändning är ännu icke bekant. Fröken Labriola hade inga illusioner därom. Talar man med dessa politiker på tu man hand, äro de artigheten och älskvärdheten själf, i synnerhet om man råkar vara en markisinna eller grefvinna. Det är ingen ända på handkysningar och komplimanger. Men kommer det till kritan visa sig de vackra orden vara idel löst prat.

Jag ville till slut föra samtalet in på den unga professorssans personliga erfarenheter, men här var det som om min lifliga interlokutris med ens blifvit förbehållsam. Kanske erfarenheterna under den förneströdda vägen till Parnassen icke hade varit mycket angenäma?

Elena Lucifero och Teresa Labriola kunna sägas representera det senaste årtiondets italienska kvinnoaksrörelse. Den kännetecknas af målmedveten energi och outtröttligt, uppoffrande arbete, men också af en viss nykter, praktisk blick på förhållandena som utesluter alltför rosenröda förhoppningar och vackra illusioner. För att karaktäristiken icke må bli ofullständig ber jag läsaren ännu åtfölja mig till en representant för den äldre generationen, fru Sofia Bisi-Albini, redaktis för tidskriften "Vita femminile italiana".

Tidigt gift med skulptören Bisi, har hon i många år verkat som skriftställarinna och

• Sofia Bisi-Albini.

tidskriftsutförarinna. Hon är bördig från Milano och där är det också hon har sina största försänkningar. När jag aflade mitt besök i hennes vackra hem, hade hon just återkommit från Milano, där hon varit med om invigningen af kvinnoföreningarnas nya hus.

Det var en stillsam, sympatisk äldre dam, som mottog mig. Öfver hela hennes väsen låg ett visst välgörande lugn, en förnäm, tillbakadragen värdighet. I allt hvad hon yttrade kunde man spåra denna förhoppningsfulla syn på tingen, denna okuffliga optimism, som var den äldre generationens sociala banbrytare egen. I hennes ögon var det redan en stor seger, att frågan om kvinnornas rösträtt upptagits till diskussion i parlamentet. För tre år sedan hade något sådant varit otänkbart. Hon medgaf att många manliga politiker icke kunna förmås att taga kvinnornas anspråk på allvar, men i det stora hela hade ju diskussionen varit lugn och saklig... Och beviljandet af kommunal rösträtt åt kvinnan kunde väl, sade hon, numera anses blott som en tidsfråga.

— Men tillåt mig nu i min tur fråga er, inföll fru Bisi-Albini, när samtalet pågått en stund. — Hvad anser ni om kriget?

Frågan var mig icke så alldeles välkommen. Man undviker helst i dessa tider att tala med en italienare om ett så ömtåligt ämne. Hvad skulle jag svara?

— Kriget? Ja, det var i min tanke en... oförsiktighet, svarade jag, och försökte med några ord motivera mitt påstående. Jag be-

mödade mig om att lägga mina ord så skonamt som möjligt, men jag kunde tydligt märka att min åhörarinna föga senterade dem.

Fru Bisi-Albini är patriot. Hon medgaf att kriget kostat och fortfarande kommer att kosta stora uppoffringar, och att Tripolis kanske icke, materiellt taget, var uppoffringarna värdt. Men hvad betydde, sade hon, dessa förlorade miljoner emot det kolossala uppsving i nationalkänslan kriget framkallat? Vi fruktade att den unga generationen skulle visa sig energilös och indifferent, men hvilken entusiasm, hvilken beundransvärd uppoffrande fosterlandskärlek ha icke just våra unga soldater lagt i dagen! Och hvilken outförlig fond af materiell och andlig kraft har icke Italien, särskildt norra Italien, visat sig äga! På några dagar insamlades endast i Milano en half miljon för sjuka och sårade krigare och deras familjer, och hvarje ny insamling ger lika glänsande resultat. Och huru har icke kriget verkat väckande och fruktbringande på alla områden! Tror ni t. ex. icke att vi hafva att tacka kriget för det märkbara omslaget i slämningen för kvinnornas rösträttskräf?

Jag medgaf att det kunde ligga en viss sanning i denna uppfattning. För att komma undan det brännbara spörsmålet frågade jag min interlokutris, om hon verkligen ansåg de italienska kvinnorna mogna för den politiska rösträtten.

— Mogna? Ja, helt säkert lika mogna som de tre miljoner manliga analfabeter, som nu skola få rösträtt. Det enda jag fruktar är att utsträckandet af valrätten till kvinnorna skulle medföra en klerikal majoritet i folkrepresentationen. Ty kvinnorna, ja ni vet att det är bland dem som den svarta armen gör sina lättaste eröfringar...

Samtalet hade räckt länge, jag steg upp för att taga afsked. Det var icke utan att denna min tredje och tillsvidare sista bekantskap bland Italiens feminister var den angenäma och lärorika.

Jag skulle gärna till slut gifva läsaren några statistiska uppgifter om den italienska kvinnorörelsen, men sådana tyckes det vara svårt att erhålla. Denna rörelse har hitills varit föga centraliserad. Det existerar visserligen en "Consiglio Nazionale delle donne italiane" med säte i Rom, hvars president sedan flera år tillbaka är grefvinnan Gabrielle Spalletti-Rasponi, ordförande vid den första italienska kvinnokongressen i Rom år 1908. Denna association, som är politiskt och religiöst neutral och följaktligen kan vända sig till alla partier och meningsriktningar, har förbindelser öfver hela landet med subkommittéer i alla provinser. Men den egentliga verksamheten försiggår dock oberoende af centralledningen inom de särskilda provinsiella organisationerna och gestaltar sig mycket olika i olika delar af landet. Så t. ex. är rörelsen i Lombardiet starkt socialistiskt färgad, medan den i Rom har en utpräglad aristokratisk karaktär.

Det italienska folket är för närvarande stadigt i rask frammarsch på alla områden, och den kvinnliga hälften af nationen tyckes icke vilja bli efter. Kanske skall denna dockaktiga ansvars- och viljelösa kvinnotyp, som synes nulidens italienare så dyrkansvärd och som — låtom oss vara ärliga — också hos oss i Norden för många män hägrar som ett förgånget ideal, också här efter en eller två generationer vara försvunnen.

Grefvinnan Spalletti-Rasponi.

För hudens vård och ansiktets skönhet
CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS erhåller enhver vid rekvisition min rikt illustrerade praktikatalog med ringmått, med tusentals juvel-, guld- och silfverpièces illustrerade i värden till miljoners kronor.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Och dock — !

Skiss af ARTUR MÖLLER.

MAN HADE ANNU EJ TANDT I det klubbliknande kaférummet åt torget. Bakom de två stora fönstren stod som fond en halft förkolnad västerhimmel, mot hvilken de förbigående silhuetterades i svart. Men det var som solnedgången ej riktigt velat ge med sig; det flammade till bland molnbränderna, ännu kunde marskvällen ej skjuta spjället.

I kaféet lyste marmorskifvorna med ett matt blåskimmer, röken simmade i slöjor och öfver ansiktens borta vid motväggen låg ett skyddande dunkel.

Där sulto två f. d. skolkamrater, som af en händelse råkat hvarandra på förmiddagen efter flera års skilsmässa. Och då den ene var på resa i staden, och den andre inte hade något arbete som tvang honom, hade de gått in tillsammans för att taga sig ett glas och söka blåsa lif i gemensamma minnen.

Men med skymningen hade samtalet så småningom falnat och båda sulto och sågo genom fönstren. Uttrycket i deras ögon var dock högst olika. Mannen till höger — som var på besök i staden — ägde en fast, grå blick, som tycktes vara van att hvila på något bestämdt föremål i hans närhet eller fasthålla en bestämd person. Blicken hos den andre — som ej hade någon bestämd arbetstid, emedan han lefde på sin pensel — var mera stirrande och trött och gick långt bort mot aftonbranden.

Han ringde i sitt glas.

— En till, sade han och räckte det åt vaktmästaren.

Den andre spratt till vid tonfallet och ägnade honom ett förstulet ögonkast från sidan. Det undgick inte den andre.

— Ja, sade han med ett litet skratt, i kväll har jag lust att dricka. Bacchus är egentligen den ende af gudarna, som har varit nådig mot mig. Och hans gåfvor kan man åtminstone få mot konstant erkänsla.

— Hm, sade skolkamraten, — det händer nog att man får efterräkningar till på köpet.

— Ja, men innan dess bör man ha hunnit försvinna.

Och han tog ett djupt drag ur det just framsatta glaset.

— Ingen kommer förresten att sakna mig mer än mina fordringsägare. Det är alltid något. Och dock anser jag mig själf för den störste fordringsägaren, ehuru jag inte ser någon möjlighet att utfå mina rättmätiga kraf. Ty min gåldenär är lifvet.

Hans röst hade på en gång blifvit dämpad och lidelsefull, nästan hväsande. Den andre, som ej var van vid något dylikt utbrott, visste ej hur han skulle uppta det och fann intet svar.

— Hör du, minns du vår gamle gymnastik-kapten, Gluffen. Det var en gång när vi gick i andra, i slutet af höstterminen. Vi skulle slå om på bommen, jag kunde ju aldrig det där, utan krängde baklänges i förskräckelsen och sparkade Gluffen på axeln. Han gaf mig ett rapp med spanskröret, du minns, och röt: fan anamme dej, din lilla krympling.

Nu var det skolkamraten som log:

— Och det minns du ännu?

— Svedan af rappet räckte några minuter, men orden svedo i mig under åtta år. Och den tiden hatade jag honom som sagt dem.

Sedan har jag insett att Gluffen hade rätt och transporterat mitt hat.

— Men snälla bror, du har ju aldrig varit någon krympling.

— Jo. Och jag blef aldrig fullvuxen hvad det nu kan bero på. Under mina kläder döljer jag ännu en fjortonårs pojkes spensliga och veka kropp, ehuru naturligtvis något deformerad af mina vanor som vuxen.

Eller kommer du ihåg våra utfärder till skogen? Först den ljusblå sidenfanan, sedan sångarnas stolta falang, och så sist den skamsna eftertruppen af de musikaliska kronvraken, af dankarna.

Skolkamraten ryckte lite otåligt på axlarna.

— Nja, jag gick nu också i den eftertruppen, men inte kan jag påminna mig att jag tog mig det så värst när. Det var kanske litet obehagligt för flammornas och systrarnas skull, som lågo i fönstren —

— Nå, då har du aldrig haft det musikaliska behofvet. Jag kan säga dig att jag aldrig här i lifvet har känt någon riktig glädje sliga upp i mig, vare sig inför min sköna styfmoor naturen eller något annat utan att också begäret att sjunga varit där och skuggat för min glädje.

— Jag undrar om du inte konstruerar upp en hel del så här efteråt. Skål förresten!

— Skål, svarade artisten tankspridd. Hans ögon flackade omkring i kaféet. — Ser du den där mannen som sitter ensam med sin whisky, borta i hörnet.

— Ja, det var en kuriös fagott, som låter soffan stå tom och vänder ryggen åt kaféet.

— Han sitter alltid så. Han är väl trött att se människor. Men det är en poet, en af de riktiga. Jag brukar gå och tugga på en strof af honom.

Min korta ungdom, min bistra vår fick åsktung sommar i följe.

Nu kommer vintern, den blir ej svår.

Den bjuder drifvornas hölje.

Ungdomen ja. Nu är den snart slut, den också. Och det var ju egentligen det enda man hade. — Vaktmästare, ge mig en ny!

— — —

En half timme senare dref målaren nedåt en kaj. Fyrverkeriet i väster var nu alldeles slut — samtidigt hade molnbankarna liksom uttröttade lagt sig till ro på horisonten. Däröfvan lyste hvalfvet klart och genomskinligt grönt som is, med en ensam nytänd sljarna.

— Det är väl Venus, tänkte målaren. — Ja, nu bör det ske, det är ingen mening i att uppskjuta längre. Jag känner mig så att säga disponerad nu, ha ha.

Han kände sig egendomligt tillfreds. De starka blandningarna han just druckit värmd blodet, gjorde foten lätt och lade en tunn purpurslöja öfver hans blick. Han tänkte eller måhända till och med mumlade den sista strofen af den folkskygge poetens visa:

Du kalla öde, som ej ger svar, du lärt mig dö utan bön och fråga.

De dödas himmel är tom och klar, har hvarken lust eller plåga.

Går jag och är sentimental? undrade han. Nå, det gör ju ingenting. Det är vedertaget i min situation.

Så tänkte han lite på notiserna som skulle stå i morgondagens tidning. "Orsaken till den förvillade handlingen är okänd. Den lefnadströtte var blott 34 år gammal." Och så något om sinnesförvirring förstås.

"Den lefnadströtte". Ånej lifvet kunde nog vara bra, om blott de goda féerna icke

glömt att infinna sig vid ens vagga, så att man saknade behagliga förutsättningar därför. Det var snarare på sig själf han var trött, på sina egna grämelser.

Han gick fram till kanten och såg ned i det svarla vattnet, som ännu förde med sig isflak. De ringde mot hvarandra med ett sprödt ljud, som kom det att frysa i ryggmärgen på honom. En rent fysisk motvilja fick honom att ta ett steg tillbaka.

Men trotsset inom honom förblef oberördt därpå. Var det inte en förödmjukelse att bara lefva vidare så godt man kunde, på betingelser dem man aldrig själf skulle ha accepterat.

Han vände och dref åter upp mot staden.

Nu hade man fändt lyktorna. Han mötte ett par damer i aftonkappor, med slöjor öfver håret. Den ena var ung och mycket vacker, han stannade och såg efter henne. "Hon skulle väl på teatern," tänkte han.

Spårvagnarna kommo fullastade och riktade sitt stora signalöga på honom. En röd, en violett, en gul, återigen en röd. Det var vackert, de strålade af ljus och hade stark fart, ty linjen låg rak här ett bra stycke. Den här tar jag, tänkte han och steg ut på spåret, då vagnen befann sig på några fots afstånd från hans plats.

Han slogs omkull, kände som ett skarpt hugg i bakhufvudet och var borta. —

Det var en afton i det klubbliknande kaféet åt torget. Två f. d. skolkamrater sulto inbegripna i förtroligt samtal längst in i ett hörn. Vid den enes plats stod en kappkrycka och han hade lagt upp ett träben på stolen.

— Ja, sade han, man kan nog säga att jag sväfvade mellan lif och död. Det var några fasansfulla dygn och jag tror ej det är möjligt att beskrifva för någon hvad jag då upplefde. Men jag är glad och tacksam att jag gick igenom. Du kan rycka på axlarna, men jag tror det berodde på den brinnande önskan att lefva, som jag bar inom mig.

Den andre lyfte tankfullt sitt glas.

— Du tyckte dig så vanlottad då — —

— Ja. Och nu är jag ett ben fattigare. Men nu vill jag inte dö.

Vår modeafdelning.

VARA LASARINOR TORDE helt visst ha observerat en ny hand och en ny penna i vår modeafdelning sedan några nummer tillbaka. Denna nya kraft som vill rycka upp afdelningen till att bli en verkligt god och tillförlitlig rådgifvare i hvad som är vackert, modernt och praktiskt, är författarinnan fru Hilda Sachs. Med signaturen Iris har hon redan förut i olika publikationer signerat modeartiklar, som utmärkt sig för sin goda uppfattning af hvad som i "la grande mode" är lämpligt och uppnåeligt för de svenska damerna. Vi hoppas också att våra läsarinor skola dra nytta af den erfarenhet, som en expert på området ställer till deras förfogande.

Fru Hilda Sachs.

Pellerins Växt-Margarin ersätter det finaste mejerismör.

ERNST NORLIND SOM GULDSMED.

GULDSMEDEN Ernst Norlind är en person, som de, hvilka känna författa-

ren, konstnären och — därigenom — människan Ernst Norlind, icke skola försumma att göra bekantskap med. Tillfälle därtill gifves inom kort den stockholmska publiken, då Ernst Norlind i mitten af månaden öppnar en utställning å Salong Joël.

Föruikom en del oljefärgstafior, kolteckningar och raderingar utställer han nämligen ett 70-tal arbeten i guld och silfver, hvilka alla förfärdigats under vinterns lopp. Ernst Norlind hyser en kärlek till silfver och guld, som yttrar sig på något annorlunda sätt än hos de flesta människor, och han har nu med en oerhörd lust och glädje ägnat sig åt de ädla metallernas bearbetning.

Ett skämtsamt löfte, gifvet i ett bref för någon tid sedan, att blanda och öfvervåldiga sina vänner i Stockholm med åsynen af sina skatter, kommer han helt säkert att infria. Vi ha väl också kvar något af den gamla vördnaden för ädelt smide i arf från våra fäder, hvilkas sagor gärna byggdes kring någon skimrande och åtrådd skatt af guld och silfver.

Hvad särskildt smyckena angår, så äro de nu i mofsats till gamla tider, då krigarna

sitt eget lif. Det är en samling af fat, skålar och smycken, som vi senare under utställningen nog få tillfälle att återkomma till. En del af sina arbeten har Norlind ciselerat själf, men han hade sedan lyckan att finna en medarbetare med fint konstnärligt förstående i ciselören hos hofjuvelerare Nilson i Lund, herr E. Hellgren.

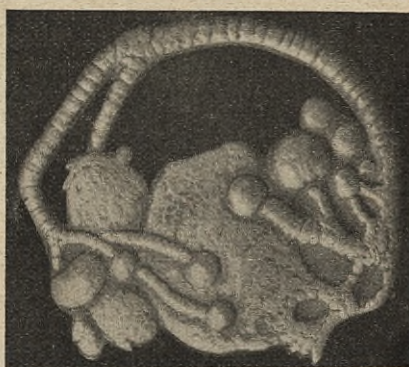
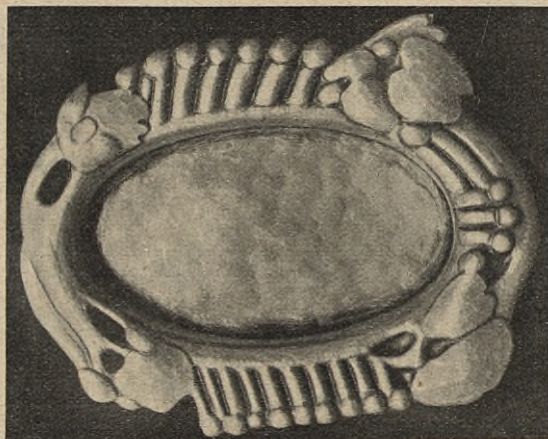
— Jag är nu uteslutande guldsmed, skref Norlind en gång på nyåret till under-tecknad. Han var då också en mycket stolt guldsmed: hade egenhändigt smidt smycken till julgåfvor åt sin hustru, fru Hanna till Borgeby, och först hade hon fått en liten silfversak, sedan en något större och så vidare ända fram till ett tungt och drifvet armband med Salami och Sulamith, som byggde en bro af guld emellan sig.

Men "uteslutande guldsmed" kan dock Norlind endast vara den stund han har gullet under händerna, det finns väl knappast det guld tillgängligt som skulle kunna ensamt mätta hela hans skaparhunger!

Som ofvan nämnts kommer ju den berramade utställningen icke heller att omfatta

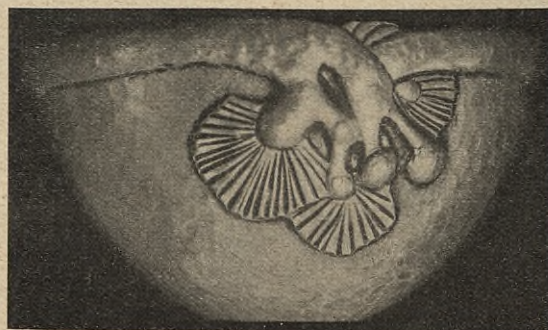
endast guldsmedsarbeten utan äfven oljefärgstafior och raderingar, alla nya sedan utställningen förra vintern.

Men inte nog därmed. Ernst Norlind har

buro pannringar och armguld, för kvinnorna ensamt. En konstnär som gör smycken bringar i mitt tycke dem därmed en hyllning, som de böra veta att uppskatta, men bäst tacka de genom att bära dem!

Redan det lilla urval af reproduktioner, som vi i dag äro i tillfälle att meddela, ger en föreställning om Norlinds sätt att behandla metallen. Hans ornamentik, för hvilken han öser särskildt rikt ur växtvärlden, har en viss tung enkelhet i linjerna, och på ytan får metallen lefva

också fullbordat trenne litterära arbeten, som samtidigt utkomma på Bonniers förlag. Det ena af dem är en roman i två delar, Johan Fredrik Hell, där hjälten torde åter spegla mycket af författarens eget temperament och blick på lifvet. Vidare utger han en liten graciös novell "Fönsterljuset" samt ett lustspel "Anteckningsboken".

Publiken får med ett ord tillfälle att denna vår se Ernst Norlind från alla sidor.

E. W.

Vårveckor.

Skiss af SIGRID BÖKLIN.

BARIS DEN 27 MARS — TÄNK att vi ha kommit så långt. Alltså bara två månader kvar härnere. Men de två månaderna, det är detsamma som att gå miste om våren därhemma på Lindegården. Och jag börjar längta hem nu till den, hejdöst — oerhördt. — Ibland.

Som i dag när jag sneddade genom jardin du Luxembourg på väg hem från professorn. Det hade alldeles nyss regnat och den våta jorden i planteringarna doftade. Doftade just som det brukar dofta en tidig vårdag hemma i det gamla hederliga Sörmland. En sådan där dag då man vandrar genom hagmarkerna i snörstöflar och öppen vinterkavaj och petar efter ludna blåsippknoppar under de bruna löflagren i solslutningarna.

Jag fick en sådan rasande lust att utan vidare hoppa upp i första auto-taxi, surra genom Paris rakt upp till garen och nordexpressen. Och fara hem — hem! —

— — — Men här sitter jag ändå och framför mig på skrifbordet ligger professors nothäfte. Impromptu i Ass-dur (krångligt — hu!).

Jag skall skriva af det. Och så skall jag spela det på elevkonserter i maj.

Nu knackar Cloilde. — Lunchdags.

— — — Klockan 11 samma kväll. I eftermiddag har det hänt mig ett äfventyr. Ett ganska famt sådant visserligen, inte på långt när ett äfventyr som i ljugufemöresböckerna. Men ändå — för en "väluppfostrad familjeflicka," som Wanda säger, tar allt som händer så stora dimensioner. Antagligen därför att det mindre ofta händer något.

Jag skall börja från början. Det gick till så här:

Genast efter lunchen försvann jag in i mitt rum, satte mig till skrifbordet och tog fatt på notpapper och manuskript. Med det storartade beslutet att vara flitig, åtminstone första hälften af eftermiddagen.

Efter tre minuter kom Wanda. Matgästerna trampade ännu omkring ute i korridoren.

— Kommer du med till Boulognerskogen? Solen skiner. Det gör du väl? Det blir vi fyra, förstås.

— Nej — sade jag, med värdighet, — jag skall skriva noter. Adjö med er! —

Wanda stirrade. — "Jamais de ma vie" — sade hon. (Hon hade synbarligen svårt att falla att jag tänkte stanna hemma och knoga då de voro ute på något trefligt.) Men min bestämda uppsyn öfvertygade henne. Professorn vill ha tillbaka manuskriptet i öfvermorgon.

Wanda gick. — Du kommer naturligtvis efter — sade hon i dörren. Det skulle låta försmädligt.

— Kanhända — svarade jag och hängde näsan öfver notpapperet.

Det var ett fastligt göra! Aldrig har jag sett en människa skriva noter så slarfvigt som professorn. Men om man håller bladet på afstånd, ser det hela särdeles flott och genialt ut. En timme eller så skref jag utan att se upp. Under tiden hade eftermiddags-solen vandrat rundt till gårdssidan och ett tu tre tillade den in genom fönstret som jag hade öppet, drog en sned strimma öfver de nyskrifna noterna och lysste intensivt på de

IDUNS KOKBOK

AF
ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. — — — —
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. — Pris: Kr. 5:50 inb.

Hushålls-
Små-
Kemisk-

TVÄTT

ufföres omsorgsfullt i

Centralbadets Tvättinrättning,
9 Holländaregatan 9.
Rikstel. 22 59. Allm. Tel. 62 19.

blå och röda anemonerna i den gamla majolikavasen på bordet bredvid mig.

Det var så festligt att jag måste sluta upp ett slag för att riktigt se på dem.

Och sedan ville det inte gå att börja igen.

Det var märkvärdigt tyst i pensionatet. Alla pianon tego. Solen lyste alljämt på anemonerna. Det fläktade helt litet i gardinen.

— Ah — — —! sade jag och inbillade mig att där svepte in en svag doft af nytt gräs från jardinen i nästa kvarter. — Jag tar meltron till Boulognerskogen! Det kan då ingen sitta mellan fyra väggar en sådan här dag. — Alltså slängde jag pennan, rafsade samman papperen i skriftblådan och stack ut hufvudet i korridoren för att höra om där ändå inte pratades i något af flickornas rum på andra sidan. Nej, där var tyst, allesammans utflugna.

I matsalen stodo fönstren öppna och vädrade ut lunchen, gräsparfvarna grälade som vanligt högljudt i murgrönan öfver kappellets gafvel midt emot. Från köket någonstans borta i dunklet i ändan af korridoren hördes Annettes och Clotildes franska pladderröster, ackompanjerade af tallriksdisken. Annars tystnad öfverallt. Hela våningen öfvergifven i de soliga våreftermiddagstimmarna.

— Det får gå som det vill med notskrifningen — tänkte jag och drog in hufvudet igen, — jag far ut, jag med.

Men hur det nu var, — mitt rum såg så trefligt ut med blommorna och den breda solvägen öfver mattan och det var i alla fall något alldeles särskildt fridsamt och stämningfullt med den där plötsliga tystnaden i en våning som annars ständigt är uppfylld af folk, spring och prat och pianoklink och måltidstimmar, — jag kom mig ändå inte för att genast ge mig ut, genom brådskan på gatorna, utan kröp upp i det öppna fönstret, som en katt, midt i solen. Och bara njöt och tänkte på just ingenting.

Conciergen går i blått förkläde och sopar dännere på gården. Det är en allsmäktig man, conciergen. Han håller petigt rent där nere och ser alltid bister ut och vi alla ha en kolossal respekt för honom.

Om han ändå bara ville vattna de två spinkiga syrenträden i den asfaltkantade rundeln! De ha redan svällande knoppar, men se jämt så försliga ut, de stackrarna, och så vantrifna, att man tycker synd om dem.

Himlen är blå och stilla ofvan hustaken. Därute mumlar Paris. Ständigt, utan att någonsin draga andan, hela dygnet om.

En auto surrar förbi den öppna porten till vår stillsamma gata. Brummar i hörnet vid Jardin du Luxembourg och är borta. Så kommer en fiacre, klipp klapp, klipp klapp, här uppe från fönstret, i gårdshuset, ser man alltid bara hästens ben och de snurrande hjulen, genom porten.

I gathuset går hissenn upp. Som en skugga bakom de kulörta trappfönstren. På balkongen hos det tyska herrskapet stå alla växterna ute för att sprutas. En palm i midten, de mindre omkring. Så är det advokatens, midt emot oss. Man kan se in i deras salong. De ha grön schaggmöbel och det är de som spela Chopins valser fyrhändigt!

Rakt öfver dem bor, sedan en månad, den där violinisten. (Han är märkvärdigt tyst i dag.) Jag har aldrig sett honom. Men han spelar storartadt. Ibland om kvällarna, nu sedan det blifvit så varmt att man kan ha

fönstren öppna, sitter jag uppflugen på bordskanten lätt bakom gardinen och hör på.

Han är mycket flitig och arbetar hela dagen. Med en sådan energi att jag skäms öfver mig själf då jag en och annan gång är lat. Men när han fantiserar — och det gör han ofta ut på aftonen — då kan ingenting i världen draga mig från mitt bordshörn vid fönstret.

Jag undrar hvad han är för landsman. Hur han ser ut. Att han är ung vet jag bestämdt.

Jag undrar också — — —

Ja — där satt jag i solen och funderade skäligen lättjefullt litet hit och litet dit.

Men så kom jag ihåg att jag inte läst fars bref i förmiddags mer än en gång, hoppade ned och drog ut skriftblådan igen.

— — — "I natt har sjön gått upp. När Jörd och jag kommo ut i morse innan frukosten, gick där ett bredt blått band af öppet vatten genom det gråsvarta svampiga isfältet, ända uppe från sundet och ned till åmynningen. Och det blåa bandet krusades af små glada toppiga vågor. — Ja, du känner till hvad för en märkesdag det är när sjön går upp. Hur vi gå och vänta och undra och se de två öppna stråken därute närma sig hvarandra allt mer och mer, lära, skölja, lära mot iskanten tills där blott är en smal söndernaggad remsa kvar mellan dem. Skall den försvinna i natt? I morgon?"

— — — Om jag känner till det däri! Åh — de blåsiga dagarna i mars då det klingar och sjunger därute, då de kristallklara isstyckena spolas upp längs vakarna — ligga där och glittra i fönsterriserna.

I parken är där redan stora bara svarta fläckar i gångarna — — —

Jag var för länge sedan hemma på Lindgården, när han plötsligt började spela där uppe, midt emot. Och hvad? — jag trodde inte först mina öron. Han spelade en gammal svensk folkvisa — han spelade "Vårvindar friska"! Två gånger, rätt igenom. Sedan blef det tyst.

Jag måste skratta. Det lät så lustigt. Nej — naturligtvis den kan bara en nordbo — —

Det blef inte mer där uppe. Då flög det i mig. Jag gick fram och slog upp locket på pianot, satte mig ned och spelade om "Vårvindar friska".

När jag slutat och svängde om på stolen hade jag ändå en litet ängslig känsla i maggropen.

Det ringde.

Jag for högt i vädret. En dörr öppnades längst bort i korridoren. Clotilde schafsade förbi i sina kökstofflor. — — — Det var visst paket!

— Dumheter — sade jag förargad för mig själf. — Wanda har inte rätt med sina evinnerliga skämt om väluppfostrade familjeflickor — jag tänker prata med honom. Jag har nu hört honom spela en hel månad och det skulle roa mig, det skulle roa mig mycket, att se honom.

Nå — det fick jag då så godt som genast.

Han stod i sitt fönster däruppe med fiolen i ena handen och stråken i den andra. Han såg ut som en musiker ska se ut. Uppsrukhet hår, slätrakad. Men så ung! Alldeles säkert inte mer än tjugo. Jag har hela tiden gått och föreställt mig att han var trettio — det känns så nedslående när någon som inte är mycket äldre än man själf spelar så mycket bättre.

(Forts.)

L. Lind af Hageby

Till försvaret för sin heder.

DE ENGELSKA TIDNINGARNA innehålla i dessa dagar utförliga skildringar från det ärekränkingsmål, som fröken Lind af Hageby, den bekanta antvivisektionisten, väckt mot Pall Mall Gazette med anledning af ett par artiklar i denna tidning.

Fröken Lind uppträdde som sin egen sakförare inför rätten medan svarandena voro företrädda af två af Englands skickligaste advokater. Tidningarna äro mycket sympatiskt stämda mot fröken Lind, som de kalla "a fair and charming Portia", de skildra hennes violetta sammetskappa och svarta hatt, hennes lugna, behärskade uppträdande och de försäkra att hon stod på sig så som en gång den stackars köpmannens kloka och sköna advokat. Fröken Lind förklarar i sin anklagelseskraft att artiklarna, som voro skrifna af doktor E. W. Saleeby, inneburo en grof förolämpning mot henne, i det de utpekade henne som en medveten och systematisk lögnerska och den strid mot vivisektionen, åt hvilken hon ägnat sitt lif och sin förmögenhet, som ett långt fälttåg af falskhet. Gentemot detta ville hon själf bedyra att hon alltid arbetat ärligt och utan lön blott af intresse för saken.

Hennes uppträdande tyckes ha gjort ett mycket godt intryck på auditoriet, som flera gånger applåderade såsom vid det tillfälle, då motpartens advokat opponerat mot att hon läste upp utdrag ur antvivisektionistisk litteratur, och hon på domarens fråga, om hon gillade invändningen, raskt svarade: jag förstår den fullkomligt och jag väntade den.

När detta skrives kan ännu ingenting sägas om utgången af processen, men man kan redan nu våga påstå, att vår landsmaninna i hvarje fall har förvärfvat sig stora sympatier. För anklagelserna att vara en hyrd bedragerska — Saleeby talar apropå fröken Linds utställning om "the unscrupulous mendacity of the antvivisectionists' hirelings" — torde hon helt visst kunna moraliskt rentvå sig.

A. SELANDER & SÖNER,

GÖTEBORG & STOCKHOLM.

Den som anskaffar möbler, utan kostnadsförslag från oss, går kanske miste om just det, som skulle passat honom bäst.

40-årig erfarenhet som en af de förnämsta möbelfirmor i landet hafva

KONSTNÄRLIGT SKOLAD LEDNING,
BINDANDE GARANTI FÖR
FÖRSTKLASSIGT ARBETE.

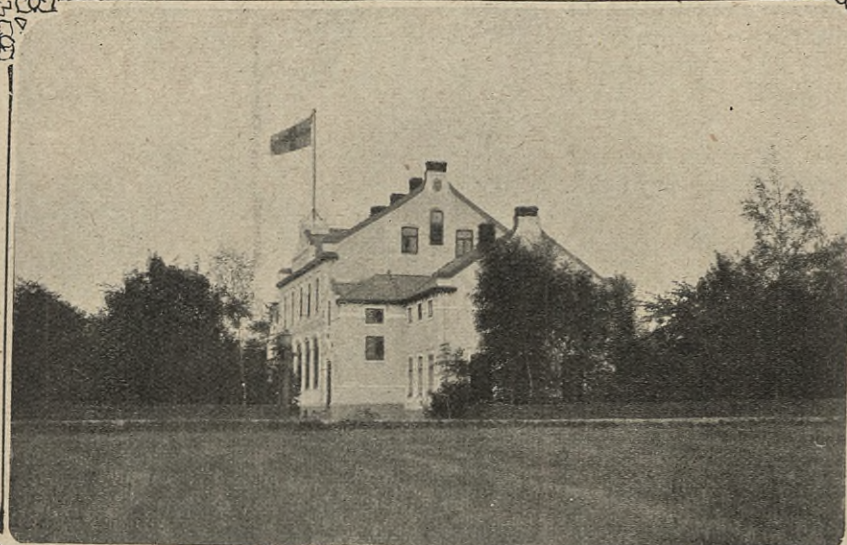
För STOCKHOLM:

Särskild MÖBELARKITEKTBYRÅ
med profulsfällning, Norrmalmstorg 18.
Föreländare: **Sigge Almén.**

EN SYDSVENSK BILDNINGSHÄRD.

1913

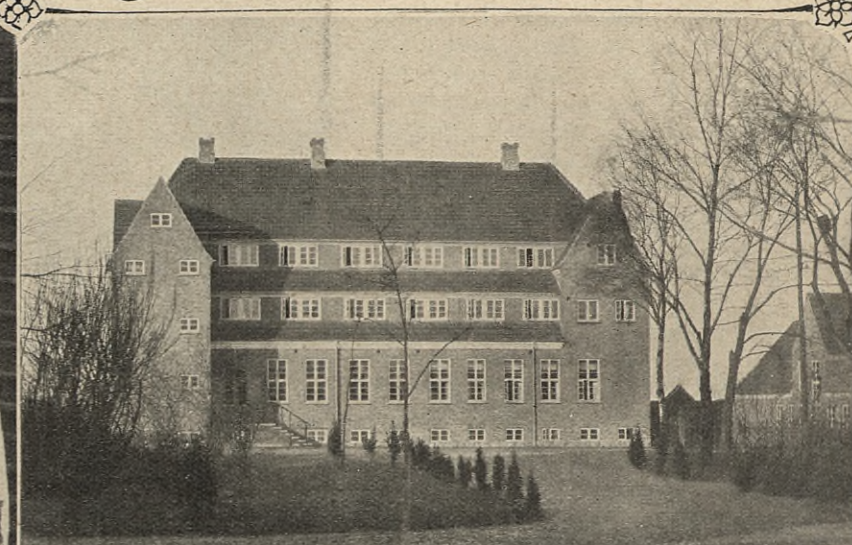
ÖNNESTADS FOLKHÖGSKOLA.

LÄROVERKSBYGGNADEN.

GRUPP AF DE JUNIGA ELEVERNA.

NYA ELEVHEMMET.

SLÖJDSKOLEBYGGNADEN.

EN AF DE ÄLDSTA FOLKHÖGSKOLORNA I SKÅNE OCH därmed i Sverige är Önnestads folkhögskola, en mil från Kristiansstad. Den började sin verksamhet hösten 1868, sedan dess utvidgats till att omfatta allt flera afdelningar och inriktar sig både på all meddela allmänbildning och specialutbildning. År 1908 tillkom en särskild kurs för kvinnlig ungdom, delad på två afdelningar, som hvardera upplaga de tre månaderna maj, juni, juli.

Det kan vara ganska intressant att gå igenom redogörelserna för dessa kurser och se hvilka studier, som i våra dagar anses behöfliga för vår landsbygds kvinnliga ungdom. Afståndet är redan stort för den tid, då innanläsning, räkning, skrifning och katekes ansågs och öfver nog för att komplettera den praktiska utbildning, som lämnades af mor i ladugård och väfkammare.

Första året är utbildningen hufvudsakligen teoretisk. Eleverna höra en serie föredrag i allmänbildande och väckande ämnen, de få en smula inblick i historia, geografi och naturkunnighet, och äfven kemiens och fysikens lärdomar, tillämpade på hvardagslivet, bli de meddelade. En helt visst välbehöflig kurs i svenska språket sträcker sig ända till bref- och uppsatsskrifning.

Hvem skulle för några tiotal år sedan ha kunnat drömma om att unga landflickor skulle öfvas i gymnastik, eller invigas i hälsöfning och sjukvårdslära, näringslära, alkohologi, barnavård och pedagogik. Men fänker man efter är det naturligtvis allt detta de behöfva för sin framtida verksamhet, lika väl som de behöfva lära sig väfnad och sömnad.

Andra årskursen, som är fänkt att följa en senare sommar, är hufvudsakligen anlagd på att utbilda eleverna i landhushållning och en månadsvarighet till den manliga landtmannaafdelningen. Samtidigt som man undervisas i födoämneslära, djurskyddslära, praktisk botanik och gödsellära samt i husdjurskötsel och mjölkhushållning, får man läsa

mat i skolköket, lära så och plantera, anlägga bänkar, sköta köksväxter, prydnadsväxter, fruktträd samt, icke minst viktigt, tillvarataga och konservera trädgårdens produkter. En särskild mera omfattande trädgårdskurs gifves äfven.

Folkhögskolorna äro ju i allmänhet mycket populära företag, men det gifves en och annan af de äldre, mera belänkade på landsbygden, som menar, att en kurs på en folkhögskola ger deras Anna eller Kalle en allför öfverlägsen syn på de små förhållandena hemma. Hvad Önnestads stora vidutgrenade bildningsanstalt angår, så vill den så litet göra barnen öfverlägsna, att dess ledning i värlom särskildt satt som arbets mål att lära eleverna trivas hemma med landsbygdens arbete och vanor, lära dem känna detta arbetes möjligheter och därigenom göra det rikare och mera gifvande. Hvad man framför allt vill motarbete är den inrotade föreställningen att stadslivet, arbetet i fabrik eller butik skulle vara förmer än landarbetet och landlivet. Och då man vet, att landflickan gärna har en viss beundran för den unga damen från staden, så har man troigt att intel skulle öfvertyga henne så mycket om att hennes lif och arbete har sitt värde, som om hon fick arbeta i skolkök, slöjdsal och trädgårdsland sida vid sida med kamrater från städerna. Det är därför Önnestads folkhögskola gärna tar emot bildade unga flickor från städerna på sina kurser. Och då det hos en del hurtig stadsungdom finns en längtan att få sin verksamhet och utkomst på landet, lära de också gärna komma.

Önnestad ligger som nämnt i närheten af Kristiansstad vid Hälselholmsbanan. Bilderna härifrån visa den för skånska slätten karakteristiska yppigheten i vegetationen som gör skolan till en behaglig vistelseort för sommaren. Byggnaderna ha också en hemtreflig gammaldags skånsk prägel, särskildt se elevhemmen inbjudande ut.

Å gruppbilden se vi i midten skolans föreståndare rektor Yngve Melander samt hans fru, som samtidigt är skolans husmoder.

ELEVHEMMET EKSTA.

I STORA SKOLESALEN.

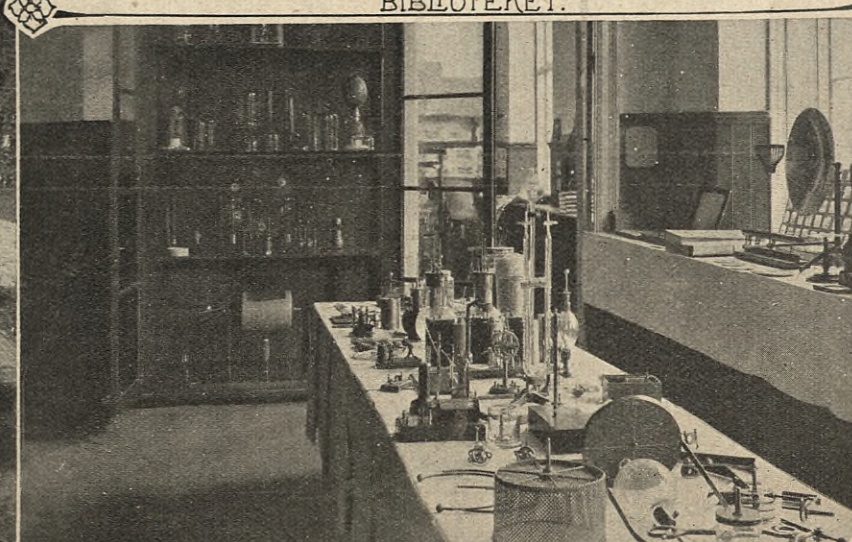
BIBLOTEKET.

FICKORNA I TRÄDGÅRDSARBETE.

NYA DEMONSTRATIONSFÄLLET.

FYSIKALSKA UTSTÄLLNINGEN.

En rolig ritkurs.

SVERIGES SKOLOR och Sveriges barn ha fått en gåfva till mycken och lång glädje i den nya ritkurs, som tecknats af konstnären John Bauer och utgifvits under redaktion af hrr Cyrus Granér, Carl Lidman, Karl Steenberg och Gottfrid Kallstenius från skolboksaktiebolaget De förenade.

Den är på sitt område en motsvarighet till

Selma Lagerlöfs, Verner v. Heidenstams och Sven Hedins böcker; liksom de bästa pennorna så tas numera också de bästa ritstiften i barnens tjänst.

John Bauer, känd som en förträfflig och fantasifull tecknare af sagofigurer, af leda häxor, sköna prinsessor och stolta riddare, visar sig här som en skicklig pedagog. Det är inte möjligt annat än att barnen, som ju älska att rita, skola bli förtjusta åt att få försöka sig på med denna serie af vackra, välkända och lustiga föremål. Den börjar med det allra enklaste, en schematisk teckning af en blomma, ett träd, en svamp, en frukt, går så igenom husgeråd, djur, etnografiska föremål, hinner den första landskapsbilden, en snöig stuga med två granar, kommer till perspektivet som inläres på betydligt lustigare sätt än med vår barndoms ledsamma klossritning, och slutar i tolfte häftet med en liten serie ritningar från en stuga med tre rum och kök. Genast från början få barnen lära sig att se det karaktäristiska i ett föremål och lära sig hur det med ett penndrag kan återgifvas. Och om de icke alldeles sakna anlag, böra de lära sig att se och rita af verkliga föremål på samma sätt. Bilderna äro också afsedda att färgläggas, och om man vill lägga till 6 öre till de tolf som hvarje rithäfte kostar, får man förebilderna utlagda i kritfärger. En fyllnadsserie med svårare uppgifter för mera försigkomna barn innefattar 3 häften af de 12.

Med hjälp af denna serie böra äfven icke fackkunniga lärare kunna handleda barnen i teckning, ja barn, som sitta ute på landsbygden och läsa i hemmen kunna med någon liten hjälp idka själfstudier.

Man får hoppas att efter detta de fråkiga planscherna med sin stela ornamentik, gipserna och klossarna slungas i de skolor, där de ännu begagnas, så att barnen och lifvets verklighet få mötas äfven under ritlektionerna.

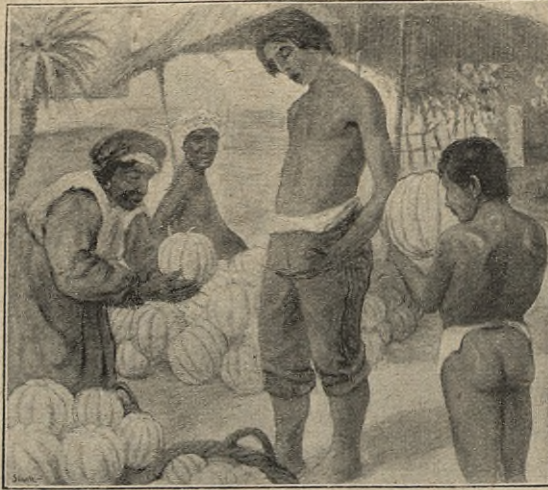

Från Iduns läsekrets.

Svar till Gert.

I GERTS ARTIKEL ADROPA "DEN LEDSAMMA badbaljan" jämföres sjuksköterskans yrke med kontoristens och vill Gert gärna medgifva att sjuksköterskan har ett jäktande arbete, men däremot framhålla att kontoristen skulle hafva ett makligt arbete. På samma gång jag är villig erkänna sjuksköterskans tunga kall vill jag också bestrida att kontoristens yrke är så makligt och lätt som Gert tyckes tro. Om också en del arbete på kontor kan uppskjutas, så arbetas det i våra dagar i allmänhet just inom affärsvärlden under högttryck. Förvisso är kontoristen ofta jäktad och måste ibland hafva sitt arbete färdigt just på minuten. För att åstadkomma detta måste krafterna många gånger pressas till det yttersta. Dessutom får affärskvinnan lära sig att vara artig och tillmötesgående mot folk, äfven när hon är trött och utjäktad, om hon nu ej kan den saken förut.

AFFÄRSKVINNA.

Svante Kede: Melonmarknad på Balearerna.

En kolorist.

DEN UNGE KONSTNÄREN SVANTE KEDE utställer just nu i Konstnärshuset ett 70-tal dukar med motiv från så vidt skilda delar af jorden som Norrlands högfjäll och de Baleariska öarna. Att måla Norrland tycks vara lika svårt som att skriva om det, men Kede synes ha god blick för högfjällsljuset, äfven om färgen icke alltid lyder honom. Sin styrka som kolorist visar konstnären i dukarne, som tillkommit där nere i södern, på de solbelysta och vegetationsrika Balearerna. Där brinna hans gula, röda och blåa toner med intensiv styrka vare sig han skildrar en melonmarknad med brokigt gördlade negrer, ett gatuprång i stickande sol, en skrattande zigenerska, ett hammomotiv m. m.

Man skulle kanske ibland önskat mera grace i penselföringen, mindre af nordisk soliditet just då färgernas kulör skvallrar om en blodets och vegetativa safternas yra, som när åtskilligt bortom betänksamhetens gräns. — I alla händelser äga taforna en konstnärlig balans, som vittnar fördelaktigt om deras upphofsmans utveckling.

"Stacken."

RA ETT STRÅ TILL STACKEN" ÄR ett nog så talande uttryck, som betyder, att hur ringa ens förmåga än är, man vill om ock med minsta, obetydligaste skärf söka bidra till ett behjärtansvärdt ändamål.

Här föreligger ett sådant. "Stacken" ifråga är en förening af rätt obetydligt medlemsantal, som med begränsade tillgångar söker verka för ett ädelt och behjärtansvärdt mål och gör det med framgång i sin mån. Föreningen bildades den 10 mars 1898 och har sålunda nyss fyllt sina 15 år. Den 15:de årsberättelsen är i dagarne utkommen. Föreningen har sitt säte i det kända sommarbadet, den gamla staden Marstrand. Själén och den så godt som uteslutande verksamma arbetaren inom föreningen har varit och är lärarinnan därstädes fröken Nikolina Frisch.

Meningen har varit att på ett eller annat sätt understödja sjuka, gamla, behöfvande, liksom yngre rekreatjonsbehöfvande småskolelärarinnor, denna den mest tillbakasatta och styfmo-

Från Geijershill.

derligast behandlade lärareklassen i landet. Läste vi ej nyligen en notis om, hur en församling någonstades i västra Sverige kastade ut på bar backe en gammal sådan lärarinna, som varit i öfver 20-årig tjänst, behandlande henne som en urkramad citron, delvis därför att hon ej vidare vore bekväm i tjänsten eller ville utan vidare låta sig behandlas hur som helst. Dessa lärarinnor ha ofta obetydlig lön, på intet vis motsvarande arbetet, som blir oskäligt tungt med en öfvertalig barnskara i dåliga, osunda lokaler. Härvid få de ej sällan en bruten hälsa. Men vana vid försakelsen, få de i allmänhet tuga och lida. Att på något sätt hjälpa sådana olyckliga var fröken Frischs mening med föreningen, hjälpa med ålderdomsunderstöd, sjukhjälp o. s. v. I senare år har man inbjudit till Marstrand ett antal i tjänst varande lärarinnor (vanligen 14), som vore i behof att få sköta sig med bad och Marstrands välgörande luft, m. a. o. rekreatjonsbehöfvande. Behöfliga bad ha välvilligt lämnats gratis från badanstalten genom dess innehafvare och läkare, doktor Bauman.

Under senare åren har fröken Frisch haft en välvillig hjälparinna i fröken F. Geijer, som också på billiga villkor upplåtit sin villa under sommaren för "Stackens" pensionärer. Denna har ett högt, friskt, härligt läge å Koön midtför staden med ypperlig utsikt öfver hamninloppet. Inredningen är enkel, men i allo komfortabel och präktig för de säkert icke bortskämda gästerna. De ha här ett verkligt hem och lefva som i en stor familj och behöfva ej dessa veckor ängsla sig för nödtorften eller sakna välbehöflig omvårdnad. De ha under enkla, men goda förhållanden den bästa tänkbara rekreatjonsmöjlighet, och detta visar sig också i den förbättring de erfara och i deras varma tacksamhetsbetygelser.

Föreningens ekonomi hvilat i främsta rummet på medlemmarnas årsbidrag, som inflyta från 1 till 100 kr. Annu rikligare bidrag ha inkommit från ett par håll, från konsulinnan Oscar Ekman, Stockholm, och grosshandlare Henrik E. Ahrenberg, Göteborg. Tillfälliga ha årligen erhållits från olika håll jämte diverse gåfvor in natura till pensionatets hushåll. Marstrands ångfartygsaktiebolag ställa fria tur- och returbiljetter till de 14 pensionärernas resa mellan Göteborg och Marstrand och, som redan nämnt, har gratisbad erhållits.

Med sålunda influtna bidrag och gåfvor bestridas föreningens utgifter. Dessa ha under 1912 t. ex. bestått i pensionatets underhåll, stipendier à 75 kr. till ett par lärarinnor i Värmlands län, understöd till ett par behöfvande f. d. lärarinnor i Göteborg 75 kr. hvardera, dessutom sjukhjälp till lärarinnor, som legat under behandling på sjukhus. Inalles har till äldre sjuka eller behöfvande lärarinnor utdelats kontant 965 kr.

I sista årsberättelsen skriver till slut fröken Frisch: "Till alla, som ömma för sjuka och lidande, bedja vi till sist: Tänken på "Stacken", att den med Guds hjälp må blifva till nytta för våra skyddslingar både till kropp och själ!"

Säkerligen skall denna vädjan uppmärksammas. Skyddslingarna komma från östan och västan, från alla landsändar mellan Ystad och Haparanda. Icke minst ha behöfvande från Stockholmsstrakten genom "Stackens" försorg vunnit vederkvickelse under sommaren i Marstrand. Hvarje minsta strå, hvarifrån det än kommer, är välkommet till "Stacken" att understödja dess bemödanden, att bispringa orkeslösa, sjuka eller rekreatjonsbehöfvande lärarinnor.

Fröken Nikolina Frisch.

GUST. STJERNSTRÖM.

Fru Ragnhild.

Skiss för Idun af LAURA.

(Forts. o. slut.)

A, TACK," SVARADE ANNA, "jag har varit länge nog."

Hon tog lilla Märta, som satt på golvet, och gick med henne in i barnkammaren. Ragnhild blef ensam med sin man. Hon kände sig plötsligt blyg för honom, hon hade intet att säga honom och var rädd för hvad han skulle bryta tystnaden med. En här af själföförelser jagade hvarandra och tumlade om med beslut, dem hon fattat hundra gånger, men alltid kommit till korta med.

Pastorn betraktade sin hustru. Det var så ovanligt att se henne tankfull, han gick ut ur rummet för att ej störa henne. Ofta hade han saknat att hon aldrig tycktes gömma på något, bara på nedsväljda föreförelser, dem han oftast redan gjort sig själf. Hade han misstagit sig på sin lilla hustru? Kanske var hon ej så innehållslös? Han började påminna sig från deras första bekantskap hur hon fängslade honom just därför att hon var så olik de flesta andra unga flickor. Hon var alltid sig själf. Hvar hade hon tagit vägen, den lilla hurtiga, modiga, själföförelserande kvinnan, som han, med stolthet kallat sin?

Pastorn satt hela aftonen, tyst grubblande, på sitt rum. Han vaknade till då det sakta, nästan blygt tog i dörren och Ragnhild stack in hufvudet.

"Kommer du ut och äter nu?" Så tyst och dröjande hon talade.

Pastorn steg upp och gick emot henne.

"Ragnhild!" Han bredde ut sina armar emot henne.

"Älskade!" Hon lade sakta sitt hufvud mot hans skuldra. "Ack om jag aldrig mer behöfde lyfta upp mitt hufvud, utan finge somna här. Lifvet, verkligheten passar ej för mig."

"Jo, min älskling, dig passar den, dig själf, sådan du är af naturen, och lifvet och verkligheten behöfver dig. Jag behöfver dig, sådan du är i dig själf. Ack att jag ej kunnat låta bli att lägga hårda bojar kring ditt lilla mjuka väsen!"

Det var en underlig musik för Ragnhilds öron hvad han yttrade. Han talade om henne och sig själf! Men han skulle ej få göra sig falska själföförelser.

"Min vän, felet är ej ditt, utan mitt, men nu skola vi gå ned. Anna väntar oss därute."

Det var en ovanlig stämning vid kvälls-bordet. Man talade ej mycket. Då de hade stigit upp, gick Ragnhild fram till pianot. Det var något ovanligt, bara det. Och det var som om hennes röst efter snart tre års hvilat fått en djupare klang då hon sjöng "Litet gnabb ibland, skadar aldrig grand, om man blott älskar hvarann!" Det glittrade i ögonen, hela Ragnhild hade blifvit yngre. Det riktigt strålade ikring henne.

"Nu Ragnhild måste du sjunga: "Jeg synes jeg selv maa straalet". Och Ragnhild gjorde det. Han hade ju aldrig bedt henne spela eller sjunga, sedan de kommit i eget bo, och hade slutat själf också.

"Och du då," sade Ragnhild vänd till sin man, med glänsande ögon och glödande kinder.

"Det blir min tur en annan gång."

"I dag kommer jag hem till dig med en gäst," sade pastorn till sin hustru. Det var fyra år senare, och de hade nu flyttat till

hufvudstaden, där pastorn fått befattning i en af de större församlingarna.

"Ja, välkommen då," sade Ragnhild lugnt. De hade nog båda blifvit förändrade. Öfver Ragnhild hade kommit ett lugnt, värdigt och beslutsamt sätt, hon var ej längre den lilla fladdrande, oroliga kvinna, hvares första och sista tanke var: älskar han mig? och hvar på hon för det mesta gaf sig nekande svar. Hon måste nu, då mannen var så upptagen af sitt arbete, helt och hållet styra med hemmet och till det mesta äfven med barnens fostran. Märta hade följts af två små bröder därute i prästhemmet på landet. Ragnhild klädde sig med mera smak och omsorg och sättet ingaf nästan respekt. Hon hade sin mans beundran mer än någonsin, och hon var nu hans stöd i arbetet. Han frågade henne till råds och fick erfara nyttan däraf för honom själf och för arbetet. Hos pastorn såg man en nästan motsatt förändring, det hade kommit något mera blygt och rent af ödmjukt i hans väsen. Här i hufvudstaden var han ju ej ensam på platsen, det sporrade till ansträngning i arbetet, men uppmuntrade på samma gång, ty här kände han att hans gåfvor togos i anspråk och uppskattades. Vid middagen kom pastorn hem med en gäst, en ung tysk pastor, ditkommen för att studera socialt kristligt arbete i hufvudstaden.

"Välkommen till oss," sade Ragnhild hjärtligt. De utbytte erfarenheter.

"Här i hufvudstaden är det möjligare för oss att nå massan af människor," sade Ragnhild. "Det är som hade de ett känsligare sinne och låta bättre beröra sig. Eller hur, älskade?" Ragnhilds ansikte strålade emot honom. Mannen såg på Ragnhild:

"Ja visst," svarade han tankfullt. Inom sig gjorde han en jämförelse mellan Ragnhild förr och nu. Så fäckt hon såg ut och hur klart hon uttalade sig, fast nu på bruten tyska för främlingens skull.

"Jag är så glad för min mans skull att han fått detta arbete. Hans förra plats var så litet gifvande för honom själf, landbefolkningen är nästan omöjlig för högre lyftning, de ha så mycket farligt surrogat som tillfredsställer dem." Hon hade talat sig röd och varm. Hon såg beundrande på sin man.

"Hon hoppas mycket af mig nu, min lilla hustru," sade han blygt.

"Ni har en älsklig hustru," sade främlingen, då han med pastorn lämnat rummet. "Får jag komma igen hit."

"Javisst," sade pastorn, "ni måste följa mig hit tillbaka i kväll."

De skulle följas åt till prästsällskapets sammanträde. Man mottog där främlingen artig och vänligt, och lämnade ordet åt honom. Han talade om behöfvet af samarbete mellan ämbetsbröder. Och nu var dammluckan öppnad. Ragnhilds man reste sig. Ur hans ögon strålade hänförelsen och han yttrade: "Ni kunna tala så, ni kunna alla hålla med, och ni ha rätt däri. Men jag skulle vilja fråga: Vet ni hvad ensamhet är. Vet ni hvad det är att vara ensam i ett arbete som vårt? Det var en tid i min ungdom, då ensamhetsidealet var mitt. Jag gick helst min egen väg ensam. Min personlighet ville aldrig gå under ok med någon, jag trodde att jag behöfde växa och knuffades därför åt alla håll. Och, mina bröder, jag säger det här bland er, fast jag blygs öfver att behöfva tillstå det, jag knuffades ännu sedan jag frivilligt gått in under ett visst ok. För jag trodde att lyckan berodde på att jag fick rum för min personliga utveckling och dess egenheter. Att jag försakade lidande för den jag minst ville såra, det för-

står ni. När jag så fick stå ensam i arbetet, ensam präst på flera mils omkrets, trodde jag mig vinna frihet, själfständighet. Hur fick jag ej se min egen personlighet krympa ihop under förlitandet på mig själf. Det bästa är ej att behöfva knuffas med sig själf. Och nu — hur känner jag mig ej buret, lyftad högt öfver det myckna, som drog mig nedåt förr. Det är en kärleksrik fadershand, som tagit mig om hand och Han, som kallar sig människosonen har visat mig detta: 'Älsken I mig, så älsken I ock bröderna.' Och hur jag sedan här på platsen fått erfara brödrakärlek, det vill jag här inför er, bröder, tacksamt erkänna. Brödrakärlek skänker kraft och mod och det ville jag fått säga alla de många ensamma: Sök upp bröderna, sök upp hvar och en som vill hjälpa er i arbetet. Lycklig endast den som kan känna solidaritet med alla, och med den allra närmaste!"

Det var som hade han kastat af sig års-lång börda. På hemvägen från mötet sade den tyske pastorn till sin värd: "Äfven jag är glad åt era ord i afton. Jag är förlovad och hoppas snart få gifva mig. Jag hoppas mycket af min fästems stora intresse för mitt arbete."

"Det är rätt," svarade den andre. "Men glöm ej, unge vän, att ge henne en plats både i er tanke, ert hjärta och i ert arbete. Om hon för öfrigt är er värd, så bör hon ha den platsen. Och glöm ej att hennes personlighets utveckling är af lika stort värde för er själf som för henne."

Den unge tysken nickade. "Det skall bli mig en stor glädje, herr pastor, att få ta emot er och er älskvärda fru i vårt hem en gång, och ni må då själf döma om huruvida jag följt ert råd."

De gingo tillsammans hem till fru Ragnhild, som väntade dem med en treflig te-supé. Det låg en ovanlig harmoni och hemtrefnad öfver rummet, där de inträdde. Man såg att också här hade konstnären tryckt sin prägel på det hela, enkelhet och fin smak rörde sig i hvarje vrå.

Ragnhild hade just slutat tillrustningarna. Öfver hennes kinder låg ännu ifverns rodnad. Den enkla hårknuten i nacken, lockarna, som ringlade sig kring kinderna, glansen i ögonen af spänd förväntan och varm längtan, allt gaf henne ett fängslande utseende. Hennes man tröttnade aldrig att se på henne nu för tiden, där fanns alltid innehåll öfver henne och detta gaf henne mer skönhet med hvarje år.

"Så lyckliga ni äro," sade gästen, "och hur innerligt väl ert smakfulla hem passar som ram kring familjelifvets vackra och heliga tafva."

"Ja, min vän, nu äro vi lyckliga. Men om det kan bli er till hjälp någon gång längre fram i lifvet, så vill jag säga er att det var en tid, då vi ej voro det. Vi ha nog alltid älskat hvarandra, eller hur, flickan min?" Han vände sig mot sin hustru med det gamla smeknamnet, och blicken var öm och ödmjukt frågande. "Men vi togo miste om vägen. Båda trodde vi att kärleken låg som en färdig frukt, som vi endast hade att njuta af. Men nej! Då vi byggde vårt bo var den blott en planta, som vi genom oförstånd och vårdslöshet höllo på att kväfva. Den plantan måste vårdas och vi själfva måste fostras. Vänta ej för mycket i början, men tro och hoppas när ni någon gång tror er besvikna."

"Ja," inföll Ragnhild, "just då gäller det att pröfva er egen styrka, när ni ser svaghet hos den älskade!"

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSÖRSFULLASTE ARBETE.
STILFULLA MODELLER.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
Mjöl**

Gyllenhammar

Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.

Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 13—19 APRIL 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt fisk med brynt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te med knäckebröd utan jäst. Middag: Klar buljong med ostbeignet; stekt kalfsadel med spenat och pressgurka; polsk äppelkaka.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med äggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Rimsaltad färbringa med brynta kålrötter; hafresoppa med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall kalfsadel (rester från söndag) med brynt potatis och lingon; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med klimp; kromgädda med smör; pepparrot och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; sill med smör och ägg; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med potatisoufflé; chokladsoppa.

TORSdag. Frukost: Smörgåsbord; uppstekta köttbullar med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; tunna pannkakor à la Idun.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; gratin på ansjovis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag:

**Köp
Schweizer's
Siden**

Begär prof på våra nyheter för våren och somaren till klädningar och blusar: Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, vitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.

Vi sälja endast garanterat solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

net och locket lägges på. Grönsakerna läggas samtidigt, om så önskas. Allt skum borttages omsorgsfullt med hälslef, hvarefter buljongen får koka sakta med lock 4—5 tim. — Köttet, som användes till klarmedel, torkas med en duk, urvriden i kallt vatten, skäres i små tärningar och stötes tillsammans med ägghvitan och det sköljda äggskalet i stenmortel (med trästöt) till en fin massa som lägges i en soppkastull med tjock botten. Flottkakan tages försiktigt af buljongen, hvarefter den hålles i kastrullen, men grumset på botten får ej följa med. Kastrullen ställes öfver elden och buljongen får under flitig rörning åt botten koka upp och koka 5 min. Därefter ställes kastrullen på sidan af spisen, locket lägges på och buljongen får stå 1 tim. utan att koka, men hålles dock het. Den silas därefter genom en silduk af flanel, urvriden i hett vatten, och mätes. Får koka upp; om det är mer än 1½ lit. kan buljongen kokas ihop, tills man får den önskade mängden. Buljongen afsmakas med salt och cayenne och serveras med olika slags garnityr.

Stekt kalfsadel (f. 12 pers.). 4 hg. kalfsadel, 1½ hg. späck, 1 msk. salt (15 gr.), ¼ tsk. hvitpeppar, 5 msk. smör (1 hg.), 1 lit. buljong. Beredning: Med sadel förstås de båda sammanhängande kotletträderna. Sadeln korthugges och börhänga ett par dagar, så att köttet blir mör. Hinnan borttages försiktigt och sadeln späckas i tätta rader med fina späckstrimlor, hvilka rullats i en blandning af salt och peppar. Smöret brynes i en långpanna, sadeln lägges i med den späckade sidan upp, sättes in i varm ugn och brynes, under det den flitigt öses öfver med smöret i pannan. Den beströs med resten af kryddorna, spådes med den kokande buljongen och får steka, tills den är mör eller omkr. 1½ tim., hvarunder den öses öfver hvar 10:de minut. Blir den för brun, belägges den med ett smörbestruket papper. Sadeln tages upp, köttet lossas nätt på båda sidor om ryggraden, lägges på ett skärbräde och skäres tvärs öfver i vackra skifvor, hvilka sammanläggas på sadeln, så att den ser hel ut. Den lägges upp på varmt serveringsfat och garneras med kokta grönsaker såsom ärtor, små turska bönor, blomkål, sparris, morötter, samt fransk potatis och grönsalad eller persilja. Serveras med afredd sås, tillsatt med tjock grädd, scherry eller maderia och litet citronsaft. — Kalfsadel kan äfven späckas med oliver och i öfrigt tillagas på samma sätt som föregående.

Polsk äppelkaka (f. 6—8 pers.). 8 goda, syrliga äpplen, 1 msk. smör (20 gr.), 1½ dcl. socker (128 gr.), 1 dcl. hvitt vin, ½ dcl. vatten, 1 msk. mjöl (10 gr.), ½ lit. god mjölk, 3 ägg, 4 msk. socker (60 gr.), 25 sötmandlar (omkr. 25 gr.). Till formen: ½ msk. smör (10 gr.). Beredning: Äpplena sköljas, torkas, skalas, skäras i 6—8 klyftor, befrias från kärnhusen, lägges i syltgryta tillika med smör, socker, vin, vatten och kokas som kompot, under det grytan ofta skakas. Äpplena lägges i smord pajform, lagen hopkocas, tills den är simmig och hålles öfver dem. Mjålet och 1 dcl. af mjölken vispas till en afredning. Äggulor och socker vispas 15 min. Resten af mjölken kokas upp, afredningen tillsättes, mjölken får åter koka upp och hålles öfver de röda äggulorna under stark vispning. Den skällade och malda mandeln tillsättes, krämen får sjuda och vispas därefter tills den är kall. Afsmakas, om så önskas, med 1 msk. vaniljsocker, hvarefter de till hårdt skum slagna ägghvitorna nedskäras. Krämen hålles öfver kompoten, och kakan gräddas i ordinar ugnsvärme omkr. ¾ tim. Serveras varm eller kall med vispad grädd.

Hafresoppa med mjölk (f. 6 pers.). 1½ dcl. vanliga hafregryn (12 gr.), 1½ lit. vatten, 15 mandlar (3 bittra), (15 gr.), 1 lit. mjölk, 2 msk. socker (30 gr.), 2 tsk. salt (10 gr.), 1½ hg. katrinplommon. Beredning: Grynen sätts på i det kalla vattnet och få koka 1½ tim., med tätt lock, utan att spådas. — Mandeln skällas, drives genom kvam och stötes fint i stenmortel. Mjölken kokas upp med mandeln, hafrepuren, socker samt salt tillsätts och soppan får koka under rörning 5 min. Katrinplommonen sköljas väl i ljumt vatten, kokas i kort spåd med lock, tills de äro mjuka och utsvällda, hålles upp i durkslag och lägges i soppan, som afsmakas noga.

Köttbullar (f. 6 pers.). 4 hg. benfritt oxkött, 1 hg. benfritt kalf- eller svinkött, 50 gr. späck, 2 tsk.

Cupido **Eros**

Cover Coat af bästa tyg
Kr. 35.—

Promenadkostym, sidenfodrad, af marinblå cheviot Kr. 60.—
af coul. trefliga tyger Kr. 45.—

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN.

Till en **STOR** kopp
tag 5 gram

Van Houtens Cacao

Tag lika mycket annan cacao.
Jämför därefter!

Lyd läkare
och använd till hårets vård
endast
F. Paulis Azymol-Stimulus.

Albert och Marie
rekommenderas.
AKTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

Mellins Food

Ar bästa kraftnärning för svaga, klona barn i alla åldrar.
Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depot, Malmö.

Fleråriga Blomsterväxter
i rikt urval billigt. Beskrifvande pris-kurant gratis. Ettåriga blomsterplanter, jordgubb- o. hallonplanter m. m.

Ås Trädgård,
per Ås.

PASSANDE FÖR ETT FRUNTIMMER.
Treflig, lättkött affär, lager 3,000, säljes nu eller framdeles. Svar till Reseaffären m. m. Storgatan 14, Södertelge.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mäslersamuelsg. 38, STOCKHOLM.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda.
SINGER & Co
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialet på alla större platser.

A.C. SVENSSONS KNÄCKEBRÖDSBAGERI GÖTEBORG

Äkta Göteborgs-Knäckebröd.
Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska

Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET

AR
PÅ FÖRSTÅENDE
KRISTAL PATENT

Det bästa läkemedlet är

ÄKTA BRÖSTKAREMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufaktur, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen
 aflygges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 14 sept.
 Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästarsamuelsgatan 70.

Vid
Göteborgs Gymn. Institut,
 Göteborgs Arkader, Göteborg,
 längsta och fullständigaste specialkurs
 i **Sjukgymnastik** och **Massage**
 börjar nästa läsår den 12 september.
 Begär prospekt!

Sahlströms Förlossningshem
 Södra Förstadsg. 4, Malmö. Telef. 1238.
 Ester och Gertrud Sahlström.
 Ref. Prof. Essen-Möller, Lund, D:r Gröne, Malmö.

Malmö Privata Förlossningshem,
 Henrik Smithsgatan 1. Tel. 3919.

Hemmets läkare: D:r Körner.
 Enskildt rum 5 kr. pr dag. Half-
 enskildt 4 kr. pr dag. Förlossnings-
 afg. 50 kr. Patienter mottagas å
 hemmet någon tid före förlossningen.
 Prospekt sändes.

Mot grått hår.
 Enda fullt tillförlitliga oskadliga me-
 del som återger hår och skägg dess
 ursprungliga färg. Pris 5.50 + porto.
 Endast i **Fanny Gelins Parfymmagasin,**
 5 Malmtorgsg., Sthlm. Kungl. hoff.

Lait Mono.
 (Professor Mono).
 Gör huden genomskinlig, matt och
 skär. Pris kr. 4.-, 7.50 o. 14.-. Endast
 i **Franska Parfymmagasinet,** (Hoflev.),
 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Vårda håret, om det är sjukt eller
 friskt, och använd
Zivertz' Extrait Vegetal
 bästa hårkonserveringsmedel. Rekommende-
 radt af många läkare. Finnes till salu hos
 frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl.
 Hoff. **Zivertz' Bftr.,** Drottninggatan 42,
 Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Oatine-Crème
 är det förnäm-
 sta medlet att skyd-
 da huden för köl-
 dens skadliga inver-
 kan. Denna kraftiga
 snöhvita naturpro-
 dukt-extrakt af ren
 hafre renar porerna,
 läker huden o. hyn
 blir vacker o. klar.
 Äkta endast i hvit
 burk med grönt lock The Oatine Co.,
 London. Oatine-Crème säljes efter tull-
 förhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk
 samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Bal-
 sam säljes öfverallt o. hos A. W. Nor-
 ding, Biblioteksgatan 11 o. Drottning-
 gatan 63, Stockholm.

EAU DE QUININE
 KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN
ED. PINAUD
 18, PLACE VENDÔME PARIS
 Bevarar o. stärker
 hårväxten.
 FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

Eleganta, hvita broderade
Bärkappor

till pris från Kr. 10:25.
Aktiebolaget M. Bendix,
 18 Regeringsgatan. 5 Sturegatan.
 90 Drottninggatan.

EUCALYPT

Återger grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken
 nyance som helst. **Garanteradt oskadligt.** Attest härå är ut-
 färdad af Herr Dr Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån,
 Stockholm.
 Pris pr flaska à 125 gr. 3 kr.
 Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser
 där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvänder man sig till
 Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

Köttsoffa
 bereder man bäst
 af **MAGGI'S** Buljong-Tärningar

Hälsobrunnen HÄLSAN, Hälsingborg.

1:ste juni—1:ste september.
 Sofiakällan, landets rikaste koksaltkälla. Härliga ha'lsbad i Öresund. Sjuk-
 gymnastik, massage. Modern elektrisk behandling ss. Vierzellenbad m. m.
 Lokal helhetsbehandling. Radiumkur. Förträdesvis behandlas urinsyreidates,
 gikt, reumatism, mag- och tarmsjukdomar, kroniska slemhinnekatarer, skrof-
 ler, konvalescens. **Brunnskontoret,** Hälsingborg, meddelar upplysningar och
 sänder prospekt. Medicinska förfrågningar besvaras af brunnsläkaren doktor
 Arvid Björkman, Hälsingborg.

**Evedals Brunns-
 o. Badort**

1/2 mil från Wexjö, härligt belägen vid Helgasjön, öppnas
 den 10 maj 1913.
 Läkare: Doktor **H. Goldkuhl.**
 Prospekt sändas och upplysningar lämnas genom **Brunns-
 kontoret** och föreståndarinnan **Fröken Elin Karlsson, Evedal.**
 Inackordering till billiga priser.

Prenumerera på Idun!

MUSIKINSTRUMENT.
 Endast prima och väl justerade: Gi-
 tarrer, Mandoliner, Gitarmandolin-
 ner, Gitarlutor, Violiner, Violon-
 celler, Cittror, Konsertinor, Drag-
 spel, Flöjter, Klarinetter, Mässings-
 instrument, Sextetter af förstkl. boh-
 misk tillverk., svensk modell, till
 300 och 425 kr. sextett pr extra
 kontant, Trummor, Fodral, Strängar
 och öfriga tillbehör. Orglar och
 pianon från främsta fabriker. Hög
 rabatt vid extra kontant köp af
 orglar och pianon. Rikt illustr.
 priskurant gratis mot insändt 10-
 öres frimärke till porto

CEYLON-TÉER.
 Frälsningsarméns äkta, rena, be-
 römnda téer. Finaste arom. Olika
 paketeringar till 5, 6 och 8 kr. pr kg.

KAKAO.
 Frälsningsarméns rena kakao af
 erkänd förstklassig beskaffenhet.
 Pris pr hekto —: 45, pr kg. 4: 50,
 enkiloburkar 4: 50.

ARMÉ-TVÅL.
 Fin och behaglig antiseptisk toa-
 lett-tvål. Pris: pr stång 1: —, pr
 bit —: 25.

DENTOL.
 Frälsningsarméns utmärkte mun-
 vatten och tandpasta. Munvattnet
 är på grund af sina stora antisept-
 tiska egenskaper äfven ett förträff-
 ligt antisepticum. Pr hefl. 1: 75,
 halfl. 1: —. Tandpasta pr tub —: 60.

VIOLA-IDEAL.
 Finaste toalett-tvål. Pris: pr kar-
 tong om 3 tvålar 1: 50, pr tvål —: 50.

ARMÉ-SKOKRÄM.
 Terpentinfri förstkl. skokräm. Pris:
 pr burk —: 25, pr stor ask —: 50,
 pr mindre ask —: 20.

PUTSPULVER.
 Förstklassigt rengöringsmedel för
 metaller, men särskildt för koppar.
 — Pris pr burk —: 25.

PUTSKRÄM.
 Förnämsta metallpoleringskräm för
 alla metaller. Pris pr flaska —: 25.

Dessa varor kunna erhållas vid eller
 genom hvarje Frälsningsarmé-kår, hos
 många hrr handlare eller direkt från

FRÄLSNINGARMÉN'S HANDELSDEPARTEMENT,
 TELEFONER: RIKS- 85 81. Allm. 63 72.
 ÖSTERMALMSG. 24 & 26, STHLM 5.

**Att själf måla (lackera)
 möbler m. m.** kan hvem som
 helst med Ripolin. 84 färgtoner. Tor-
 kar fort med en porslinsliknande
 glans. Otroligt hållbar. En bok om
 dekoration och målning jämte full-
 ständiga färgskalor erhålles gratis och
 franko. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan,
 Stockholm.

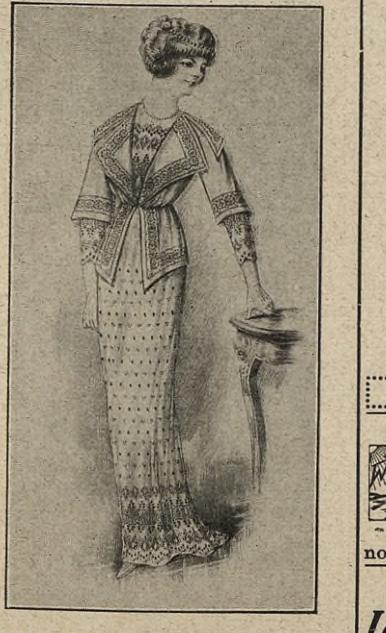
Ferrin

Fås på apoteken.
Bästa järnmedel
 utmärkt styrkande.
 Apoteket Lejonet, Malmö.

Damer.
 Ett ombud för hvarje stad och
 större samhälle i Sverige för uppta-
 gande af beställning å härarbeten
 samt försäljning af dylika sökes. Stor
 biförtjänst, lämpar sig för alla. När-
 mare upplysningar sändes mot porto.

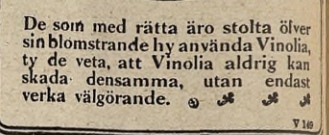
**Härfabriken Special,
 Malmö.**

Vårda hyn!
 (Majorskan Edmann.)
Crème Idéale gör hy, hals och hån-
 der vackra. Fin parfym 2.50
Poudre de Riz Idéale, utsökt och
 oskadligt ansikts puder 3.-
Rynktinktur förminskar rynkor, gör
 hyn ungdomligt skär 3.25
Champolng renar fullt, borttager
 mjäll, ger glans 2.-
 Absolut oskadligt enligt handelske-
 mist. I parti och minut hos
Franska Parfymmagasinet,
 Hofleverantör.
 21 Drottninggatan 21, Stockholm,
 samt i de förnämsta parfymaffärer.

Ny katalog sändes gratis och franko.
 Modernaste afpassade klädningar.
Svenska Konstväfnadsaffären, Björnlanda.

VINOLIA
 Tvålar, Parfym och
 Toalett-Artiklar.

De som med rätta äro stolta öfver
 sin blomstrande hy använda Vinolia,
 ty de veta, att Vinolia aldrig kan
 skada densamma, utan endast
 verka välgörande. ۞ ۞ ۞

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

E. Leitz' Mikroskop
 Prismatikare och Erne-
 mans Fotografiska Ka-
 meror till fabrikspris +
 tull och frakt. Moderata
 afbetalningsvillkor.
 Generalagent för Leitz:
Ax. Lundqvist,
 Handtverkaregatan 15 A,
 STOCKHOLM.
 Allm. 101 Sl. Riks 87 90.

Husmödrar!
 — I —
111,000 ex.
 har numera
Hemmets Kokbok
 utgiven av
Fackskolan för huslig ekonomi
 i Uppsala, utkommit.
17:e upplagan!
 Pris 3.75, inb. 4.75.
P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG.

Nu har utkommit:
**DJUREN
 I HUSHÅLLET**
 Läro- och uppslagsbok i
 praktisk zoologi, utgiven av
 Fackskolan för huslig ekono-
 mi i Uppsala.
 2:a delen: **Fiskarna.** Av
 Lektor Sven Ekman. Pris
 inb. 2: 75.
 Varje förständig husmoder,
 skollöslärlarinna etc.
 skall skynda att förvärva
 detta ypperliga arbete, som
 behandlar ämnet huvudsak-
 ligen från
 praktisk-ekonomiska syn-
 punkter.
P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG.

KASSMAN & Co, Norrköping.
 Telegrafadress: Kasskomp.
 Rikstelefon 2002.
 Specialtillv.: "Wellwoven",
 högsta kvalitét af tyger i svart,
 blått, grått tillhandahålles ge-
 nom herrar engrossister o. klädeshandl.

**Idun utgifves denna
 vecka i A och B.**